

Σύρου εἰς φωταψίαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἐνδόξου πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἀμερικῆς. Ἐγὼ δὲ εἰς Ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιον μεταβιβάσθεις, ἀπέπλευσα εἰς Πειραιᾶ περὶ τὰς 9, ἔχων, ἐν ἄλλοις, συνοδοιπόρον καὶ τὸν κ. Θεοδ. Δηλιγιάννην, ὅστις μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ἦν πολὺ παρωρισμένον κατ' ἐμοῦ, πεποιθὸς ὅτι τὸ ἠπάτησα, ἵνα μείνω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μοὶ προσέθηκε δὲ ὅτι εἰς ταῦτα ἀφορμὴν ἔδωκαν ῥαδιουργίαι καὶ συκοφαντίαι ἐνὸς τῶν παρὰ τῇ Πρεσβείᾳ ἐργαζομένων, οὗ, ὥς ἔτι ζῶντος, τὸ ὄνομα ἀποσιωπῶ. Μοὶ ἐπεκύρωσε δὲ τοῦτο καὶ ὁ Κουμουνδοῦρος, ὅτε, τῇ ἐπαύριον, φθὰς εἰς Ἀθήνας, τὸν ἐπεσκέφθην, καὶ ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Τουρκίας, Φώτιος Φωτιάδης, εἰς ὃν ὁ Κουμουνδοῦρος εἶχε δεῖξῃ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου.

Ἐν Ἀθήναις

Τῇ 16ῃ δέ, ἀπόντος τοῦ Βασιλέως, παρουσιάσθην εἰς τὴν Βασίλισσαν, εἰς ἣν, εὐμενεστάτην δειχθεῖσαν, καὶ κρατήσασάν με ὑπὲρ τὴν ὥραν παρ' ἑαυτῇ, διηγήθην πάντα τὰ διατρέξαντα, προσθεὶς ὅτι τοῦ νὰ παραιτηθῶ, μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τὴν συμπεριφορὰν, μ' ἐκώλυσε μόνος ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν Α. Μ.

Καὶ εἰς τὸν Ζαΐμην δέ, καὶ εἰς τὸν Π. Δηλιγιάννην καὶ εἰς τὸν Δελιγεώργην, ἐξέθηκα τὰ τῆς ἀνακλήσεώς μου, καὶ πάντες ἐνόησαν αὐτὰ πληρέστατα. Τῇ δὲ 18ῃ ὁ κ. Σαβούρωφ, Πρόεδρος τῆς Ῥωσσίας, μοὶ ἔδειξεν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ἰγνάτιεφ, πέμποντος αὐτῷ ἐκθεσιν τοῦ Διερμηνέως τῆς Πρεσβείας κ. Ὀνού, ὅστις ἔλεγεν ὅτι πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὸν Ἀαλῇ πασᾶν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν καὶ ἐγώ, καὶ ἀμέσως μετ' ἐμέ, καὶ ὅτι, λίαν ἠρεθισμένος ὁ Μέγας Βεζίρης, τῷ διηγήθῃ πᾶσαν τὴν μετ' ἐμοῦ συνδιάλεξίν του. Κατὰ παράκλησίν μου δὲ μοὶ ἔδειξεν ὁ κ. Σαβούρωφ τὴν ἐκθεσιν, ἥτις περιελάμβανεν αὐτολεξεὶ σχεδὸν ὅσα ἐρρέθησαν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Μεγάλου Βεζίρου, καὶ ἤρκει εἰς ἀποστόμωσιν καὶ τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστέλλοντος συκοφάντου καὶ τῶν οὕτω ταπεινῶς φρονούντων, ὥστε νὰ πιστεύωσιν αὐτόν, διότι ὁ κ. Ὀνού ἦν ὁ τελευταῖος ξένος, ὅστις εἶδε τὸν Ἀαλῇν, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ κατακλιθέντα, καὶ

μετά τινας ἡμέρας ἀποβιώσαντα. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, σωζόμενον πάντως εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ῥωσικῆς Πρεσβείας τοῦ ἔτους 1871, παρεκάλεσα τὸν κ. Σαβούρωφ νὰ δείξῃ τῷ κ. Κουμουνδούρῳ, διότι ἦτον ἱκανὴ δικαιολογία μου, καὶ ἄλλην δὲν κατεδεχόμην. Ὁ Φιλήμων δὲ μοὶ εἶπεν, ὅτι ὁ Ἄγγλος Ναύαρχος ἔδειξε τῷ Νομάρχῃ Κερκύρας ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρέσβεως κ. Στούαρτ, χαρακτηρίζουσιν, ὡς ἄτυχον τὴν διαγωγὴν τῆς Τουρκίας, μὴ δεχομένης τὸν Τρικούπην. Μετά τινας ἡμέρας ὅμως ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ κ. Ἑλλιοτ διέψευσε τὸ ἄκουσμα τοῦτο, ὡς ἐντελῶς ἀνυπόστατον.

Ὁ κ. Κουμουνδοῦρος, ἐν τούτοις, μ' ἐβίαζε ν' ἀπέλθω ὅσον τάχιον εἰς Παρισίους, διότι ὑπῆρχε κατεπείγουσα ὑπόθεσις, ἡ τοῦ Λαυρίου. Καὶ ἐγὼ μὲν οὐδόλως τῷ ἀπέκρουσα ὅτι αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὑποθέσεως μοὶ ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι, καὶ ἴσως ἄλλοις τις, ταύτας γινώσκων καὶ περὶ τὰ νομικὰ ἐντριβής, θὰ ἦτο δεξιώτερος ἐμοῦ νὰ τὴν διεξαγάγῃ. Ἀλλ' ἐπέμεινεν, εἰπὼν μοι, ὅτι θὰ μοὶ ἐχορήγῃ πάντα τ' ἀναγκαῖα ἔγγραφα, καὶ εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν θὰ μὲ ὠδήγῃ ἀρκούντως. Προσέτι μὲ παρέπεμψε διὰ πληροφορίας καὶ γνωμοδοτήσεις, εἰς τοὺς κ.κ. Πέτρον Παπαρηγόπουλον καὶ Προβελέγιον.

Ἐκ τούτων ὁ δεύτερος μοὶ εἶπεν ὅτι, εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἦν βεβαιωτάτη ἡ ἀποτυχία ἡμῶν, καθότι τὸ μόνον, ὃ πρόκειται, καὶ ὃ τὸ Ὑπουργεῖον ἐν τῇ διανοίᾳ του ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιδιώξῃ, ἐστὶ τὸ ν' ἀναγκασθῶμεν ἡμεῖς διὰ βίας εὐρωπαϊκῆς, εἰς ὅ,τι δὲν τολμῶμεν ἀπέναντι τῆς ἐν Ἑλλάδι κοινῆς γνώμης νὰ πράξωμεν αὐθορμήτως. Τοιαύτη γνωμοδότησις ἀνδρὸς λίαν εἰδήμονος, καὶ ἐξηγοῦντός μοι τὴν διάνοιαν τοῦ Ὑπουργείου, ἦτον ἥκιστα ἐνθαρρυντικὴ διὰ τὴν ἀποστολὴν, ἣν μοὶ ἐπέβαλλον.

Οὐχ ἦττον τῇ 22^ῃ τοῦ μηνός, βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, καὶ ἔνταλμα μόνον τῶν ὁδοιπορικῶν, οὔτε διάταγμα δὲ διορισμοῦ λαβὼν, οὔτε ὁδηγίας τινάς, ἀλλὰ μόνον ὀγκώδη φάκελλον ἐγγράφων τῆς Λαυριακῆς ὑποθέσεως, ἀπῆλθον περὶ τὰς 4 διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ περὶ τὰς 7 ἀπέπλευσα εἰς Σύρον, ἐνθα ἀφικθέντες τὴν ἐπιούσαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς, εἶδο-

μεν ἐν τῷ λιμένι τὸ συντετριμμένον σκάφος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου, τῆς «Εὐνομίας», θέατρον γενόμενον συμφορᾶς μεγίστης τὴν προτεραίαν. Ἐκ Πειραιῶς πλέον εἰς Ναύπλιον, πλήρες ἐπιβατῶν, ἔφερε καὶ φορτίον πυροτεχνημάτων, προωρισμένων εἰς τινα πανήγυριν. Κατὰ δὲ τὸν διάπλουν, ἐξ ἀπροσεξίας, ἀνήφθησαν τὰ πυροτεχνήματα, ἐξερχάγη τὸ σκάφος καὶ ὀλοκαύτωμα ἐγένοντο σχεδὸν πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, θύματα ἑκατόν, ἐν οἷς καὶ ὁ εἰς τῶν δύο Δανῶν Ὑπασπιστῶν τοῦ Βασιλέως.

Ἡ ἡμέρα πᾶσα ἐκείνη ἦν τοσοῦτο θυελλώδης, ὥστε μόλις περὶ τὸ ἑσπέρας κατωρθώσαμεν νὰ μεταβιβάσωμεν τὰ σκεύη ἡμῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ ἄλλο ἀτμόπλοιον, ἐφ' οὗ, κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀπεπλεύσαμεν διὰ Κωνσταντινούπουλιν, ὅθεν ἤθελον νὰ διέλθω, ἵνα ἰδῶ τὸν ἐκεῖ ἄρτι ἐκ Πρωσσίας ἀφικθέντα υἱόν μου Ἀριστείδην.

Καθ' ὁδὸν ἐνέκνυσα εἰς τὴν μελέτην τῶν περὶ ἐκβολάδων τοῦ Λαυρίου ἐγγράφων, καὶ ἠρξάμην συντάξεως ὑπομνήματος περὶ αὐτῶν. Εἶχον δὲ συνοδοιπόρον καὶ τὸν λίαν διακεκριμένον Λευκάδιον, τὸν Ναπολέοντα Ζαμπέλιον.

Ἀφίχθημεν δέ, μετ' αἷσιον πλοῦν, εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὴν 9ην τῆς 25ης, ἡμέραν Παρασκευήν, καί, μεταβὰς ἀμέσως εἰς Νεοχώριον, παρὰ τῷ κ. Εὐ. Βαλτατζῇ, εἶχον τὴν χαρὰν νὰ ἐναγκαλισθῶ ἐκεῖ τὸν ἐκ τῶν κινδύνων τοῦ πολέμου σωθέντα φίλτατόν μοι Ἀριστείδην, ἐγκαταλείψαντα τὸν Πρωσσικὸν Στρατόν, καὶ ἐλθόντα, κατὰ πρόσκλησίν μου, μεθ' ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ συνδιάλεξιν μετὰ τῆς Κ^{ας} Σμαράγδας Βαλτατζῇ, ἵνα καταταχθῇ εἰς Ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ προσέτι τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας, ἧς ἡ συνδιάλεξις ἐκείνη τῷ ἐχορήγει ἐλπίδα. Ἀλλ' εἶχεν ἀφικθῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε μετὰ λύπης δὲν εὔρε πλέον ἐκεῖ ἐμέ, ἀλλὰ μόνον τὸν ἀδελφόν του Ἀλέξην, μένοντα εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀκολούθου.

Καὶ ἡ μὲν Κ^α Σμ. Βαλτατζῇ, ἥτις, κατοικοῦσα ἤδη καὶ αὐτὴ εἰς Νεοχώριον, μὲ προσεκάλεσε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μου, εἰς γεῦμα μετὰ τῶν υἱῶν μου, ἐφαίνετο λίαν ἐπιδοκιμάζουσα τὸν Ἀριστείδην· ἀλλ' ἀγνοῶν, ἂν ὁμοία ἦν καὶ τῆς Λουκίας ἡ

+

κρίσις καὶ ἡ διάθεσις, παρεκάλεσα, διὰ τῆς Κας Ζωῆς, τὴν μητέρα τῆς νὰ βολιδοσκοπήσῃ καὶ ἐρωτήσῃ αὐτήν, καὶ τὴν Κυριακὴν, 29ην Ἰουνίου, περιχαρὴς παρευρέθην εἰς τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ υἱοῦ μου, εἰς ὃν τὰ προτερήματα τῆς νέας μνηστῆς του πᾶσαν εὐδαιμονίαν ὑπέσχοντο. Καὶ πολλοὶ μὲν περὶ τὸν Ἀριστείδην τὸν προέτρεπον νὰ μείνῃ εἰς τὸν Πρωσσικὸν στρατόν, ὅπερ βεβαίως θὰ τῷ ἦν συμφερώτατον. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρούσαμεν τὴν γνώμην ταύτην.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑβδομάδος, καθ' ὃ διέμεινα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπεσκέφθην τὸν Σαφέρ, ἵνα πληροφορηθῶ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ Ἀαλῆ, ὃν ἀντικαθίστα ἐπὶ τῆς ἀσθενείας του, καὶ τοὺς προσφιλεστάτους μοι, ὥς καὶ τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν διπλωματῶν. Ὅτε δέ, τῇ 29 Ἰουνίου, συνεγευόμην παρὰ τῷ Ἑλλιοτ μετὰ τοῦ Βογυὲ καὶ μετὰ τοῦ Ἰγνάτιεφ, διηγεῖτο οὗτος εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, ὅτι τὸν εἶχον ἐγὼ παρακαλέσῃ νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ Τρικούπη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀλλ' ὅτι εὗρεν ἀνυπέρβλητον ἀντίστασιν, ἐν ᾗ ἦν πεπεισμένος ὅτι ἤθελεν ἐπιτύχῃ, ἂν ἀμέσως ἀπ' ἀρχῆς, καὶ πρὶν ἢ ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις λάβῃ ὑπόνοιαν τοῦ πράγματος, εἶχεν εἰς αὐτὸν ἀνατεθῇ ἡ πᾶσα ἐνέργεια. Καὶ δὲν εἶχεν ἴσως ἄδικον, διότι ὁ Τρικούπης, ὅστις ἐνομιζέτο φίλος τῶν Ἀγγλῶν, θὰ ἐφαινετο, ὥς, ἀνιδιοτελῶς πως, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῶν Ῥώσων, οἵτινες ὁμῶς ἀληθῶς ἀπὸ τινος ἐθεώρουν αὐτόν, ὥς μυστικὸν φίλον των.

Εἰς τὸ αὐτὸ γεῦμα ἀπήντησα καὶ πάλιν τὴν φίλην μου κυρίαν Μιγγέτα, ἣτις πολὺ μοὶ ἐσύστησε ν' ἀναζητήσω ἐν Παρισίῳ τὴν γνωριμίαν τῆς γραίας Κας Sarcelles, δι' ἧς θὰ ἐσχετιζόμην μετὰ τοῦ ἐπισήμου συγγραφέως καὶ πολιτικοῦ ἀνδρός, τοῦ Rémusat.

Τῇ δὲ 1η Ἰουλίου, τῇ προτεραίᾳ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, μετὰ μεσημβρίαν, ἰδὼν διερχομένην πρὸ τῆς οἰκίας μου τὴν Καν Ζωὴν Βαλτατίζῃ, κατέβην ἵνα τὴν συνοδεύσω μέχρι τινός, ὅτε ὁ κλητὴρ (γιασαξῆς) τῆς Πρεσβείας, σπεύσας κατόπιν μου, μοὶ εἶπεν ὅτι Ὀθωμανός τις, πεμφθεὶς ἐκ τῶν Ἀνακτόρων, μὲ περιέμενεν εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἡ ἀγγελία αὕτη οὐδὲν εἶχε τὸ παράδοξον, φυσι-

κώτατον μάλιστα ἦν, ἀπερχομένῳ, νὰ μοὶ ἔπεμπον, ὥς συνήθως, ἐκ τῶν Ἀνακτόρων τὸ Ὄθωμανικὸν παράσημον.

Ἀλλὰ τοιοῦτος δὲν ἦν ὁ περιμένων με. Οὐδὲ στολὴν ἔφερεν, οὐδ' ἄλλο τι διακριτικόν. Ὁ βραχὺς καὶ παχύς, καὶ γυμνοὺς τοὺς βραχίονας ἔχων, ἐφαίνετο χυδαῖός τις μᾶλλον τὴν τάξιν ἢ ἐπίσημος ἀπεσταλμένος τῆς Κυβερνήσεως. Ὅτε δ' εἰσῆλθον, ἐκάθητο, καὶ δὲν ἠγέρθη παντάπασι νὰ μὲ χαιρετίσῃ, ἀλλὰ μετ' ἠρεθισμένης φωνῆς μοὶ ἀπέτεινέ τινας λέξεις τουρκιστί, ἃς μοὶ ἐξήγησεν Ἑλλήν κωπηλάτης, ὅστις τὸν συνώδευεν ὥς διερμηνεύς. Ἔλεγον δὲ αἱ λέξεις :

— Τὶ πρεσβεία λοιπὸν εἶναι αὕτη; Εἶμαι πρὸ τόσης ὥρας ἐδὼ καὶ προσμένω καὶ κανένα δὲν εὗρίσκω νὰ μὲ προὔπαντήσῃ.

Τότε τῷ ἐζήτησα συγγνώμην, διότι συνέπεπε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν νὰ ἐξέλθω εἰς μικρὸν περίπατον, καὶ τὸν ἠρώτησα τί ἐπιθυμεῖ.

— Εἰμί, ἀπήντησεν, ὁ Νετζιπ - βέης, καὶ πέμπομαι ἐκ τῶν Ἀνακτόρων.

— Καὶ εὐαρεστεῖσθε νὸ μ' εἰπῆτε τίνα ἔχετε ἐντολήν;

— Μάλιστα, ἐδὼ πλησίον μεταξὺ Νεοχωρίου καὶ Θεραπειῶν ὁ Μουράτ βέης ἔχει ὠραῖον ἀγροκήπιον. Μαθὼν δὲ ὅτι ὁ **Ἐλτσιβέης** (ὁ κ. Πρέσβυς) προτίθεται νὰ διέλθῃ τὸ θέρος ἐν Νεοχωρίῳ, τὸν παρακαλεῖ νὰ δεχθῇ διὰ τοὺς μῆνας τούτους τὸ ἀγροκήπιόν του, ὥς κατοικίαν εὐαρεστοτέραν.

Τὴν κατοικίαν ἐγνώριζον τῷ ὄντι, πολλάκις πρὸ αὐτῆς διελθόν. Χαριέστατα οἰκοδομημένη καὶ τερπνότατα κειμένη ἐντὸς κήπου πολυτελεστάτου, ἦν βεβαίως πολὺ εὐαρεστοτέρα καὶ τῆς ἐμῆς καὶ τῶν πλείστων ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ δὲ Μουράτ βέης ἦν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάνου, ὁ μετὰ ταῦτα ἐπ' ὀλίγον χρόνον διαδεχθεὶς αὐτόν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὃν δὲ οὐδέποτε εἶχον ἰδῆ, διότι, ἂν ὁ Ἀβδουλ Μεδσίτ τῷ εἶχε μὲν, κατ' ἐξαίρεσιν, τιμῶσαν τὴν φιλανθρωπίαν του, ἐπιτρέψῃ νὰ ζήσῃ, δὲν τῷ ἐπέτρεπεν ὅμως καὶ νὰ κοινωνῇ μετὰ ξένων καὶ μεθ' οἰουδήποτε ἐκτὸς τῶν Ἀνακτόρων.

Πολὺ δὲν μοὶ ἐχρειάσθη ἵνα διῶδω τίνος εἶδους ἄνθρωπος

ἦν ὁ ἀπεσταλμένος Νετζίπ βέης. «Ἀλλὰ πῶς;» τῷ εἶπον. «Πρὸ δύω ἡμερῶν εἶδον τὸν γυναικωνίτην (τὸ χαρέμιον) τοῦ Ἐφένδη μετοικοῦν εἰς τὸ ἀγροκήπιον».

Τοῦτο ἐφάνη ὅτι ἐτάραξεν ὀλίγον τὸν ἀπεσταλμένον, ἀλλ' εὐθὺς συνελθὼν,

— «Βεβαίως», εἶπεν. «Ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀγροκηπίου σᾶς προσφέρει καὶ τὸ χαρέμιόν του».

Τοῦτο ὑπερέβαινε πᾶσαν προσδοκίαν. Τὸν παρεκάλεσα ἐπομένως νὰ εἰπῇ εἰς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα τὸν Μουράτ Ἐφένδην, ὅτι τῷ εἶμαι λίαν εὐγνώμων διὰ τὴν ἔκτακτον ταύτην εὐγένειάν του, καὶ λίαν λυποῦμαι μὴ δυνάμενος νὰ ἐπωφεληθῶ αὐτῆς, καθ' ὅσον τὴν ἐπιούσαν ἀπηροχόμην ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀνεπισιρεπτί.

— «Ἀλλά», ἀπήντησεν, «ὅπως δήποτε θὰ πρέπη νὰ ἐκφρασητε ὁ ἴδιος τὴν εὐγνωμοσύνην σας εἰς τὸν Μουράτ Ἐφένδην».

— «Αὐτοπροσώπως», ἀπήντησα, «δὲν θὰ δυνηθῶ· ἀλλ' ὁ υἱός μου μένει ἀκόμη ἐδῶ, καὶ εἰς ἐκεῖνον θ' ἀναθέσω τὴν ἐντολήν».

Ἡ στενοχωρία τοῦ ἀπεσταλμένου, ἰδόντος ὅτι ἡ ἀπάντησίς μου εἰς τοῦτο μόνον περιορίσθη, ἐφάνη αὐξάνουσα. Τέλος δὲ μοὶ εἶπε διὰ τοῦ κωπηλάτου διερμηνέως του,

— «Ἀλλ' ἡξεύρετε, ὅτι συνήθεια ἐπικρατεῖ, εἰς τοὺς στέλλομένους ἀπὸ τῶν Ἀνακτόρων εἰς τὰς πρεσβείας νὰ δίδονται φιλοδωρήματα (Βαχτσίς);»

— «Πῶς δὲν τὸ ἡξεύρω», εἶπον. «Καὶ διὰ τοῦτο λυποῦμαι ὅτι ὁ υἱός μου, ὅστις ἔχει τὰ κλειδιά τοῦ ταμείου μου, ἐν ᾧ ἐγὼ συνέπεσε ταύτην τὴν στιγμήν νὰ μὴ ἔχω τίποτε εἰς τὸ βαλάντιόν μου, εἶναι ἀπὼν, καὶ δὲν θὰ ἔλθῃ πρὸ τῆς ἐσπέρας».

— «Καὶ λοιπὸν οὕτω θ' ἀναχωρήσω τὰς χεῖρας κενάς;»

— «Αὔριον», τῷ εἶπον, «ἂφ' οὗ ἐγὼ ἀπέλθω, ὁ υἱός μου θὰ εἶναι ἐδῶ. Τότε ἔρχεσθε καὶ τὸν ὀδηγεῖτε εἰς τὸν Μουράτ Ἐφένδη, καὶ μετὰ τοῦτο σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θέλει σᾶς φιλοδωρήσῃ ἀδρῶς».

Ὁ ἀπεσταλμένος ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σκεπτικός.

— «Ἀλλά», εἶπε τέλος, «πρέπει νὰ μοὶ δώσητέ τι, διότι δὲν ἔχω πῶς νὰ πληρώσω τὸ ἀκάτιον, δι' οὗ νὰ καταβῶ εἰς τ' ἀνάκτορα».

— «Λυποῦμαι πολὺ», τῷ ἀπήντησα, «ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς δώσω τίποτε, διότι, ὡς σᾶς εἶπον, δὲν ἔχω. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὸ ἀκάτιον, ἔστω. Θὰ ἰδῶ νὰ τὸ οἰκονομήσω».

Καὶ ἐξελθὼν τῆς οἰκίας, εἶδον εἰς τὴν προκυμαίαν ἀκάτιον δίζυγον, δι' οὗ εἶχεν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἵνα φανῇ πως ἐπισημότερος, καὶ εἶπον εἰς τοὺς κωπηλάτας, Ἑλληνας ὄντας, νὰ τὸν μεταφέρωσι δαπάνῃ μου μέχρι τοῦ Βυζαντίου. Ἐκεῖνοι ὅμως μοὶ ἀπήντησαν ὅτι εἶναι ἐλεεινὸς ἀγύρτης ὁ ἄνθρωπος, καὶ θέλουσι τὸν ἀποβιβάσῃ εἰς τὸ πρῶτον ἀκρωτήριο καὶ τὸν ἀφήσῃ νὰ τρέχῃ. Ἐγὼ δ' ἀπηλλάγην αὐτοῦ, πληρώσας τὸν ναῦλόν του.

Ὀδοιπορία.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τέλος ἀπῆλθον τῇ 2 Ἰουλίου κατὰ τὰς 5 ¹/₂ μ. μ.

Τὴν νύκτα ὁ Εὐξείνος δὲν ἦν ἀπηλλαγμένος δυσαρέστων κυμάτων, καὶ ὅτε τὴν ἐπιούσαν κατεπλεύσαμεν εἰς Βάρναν, κατὰ τὰς 8 τὸ πρωῒ, ἡ ἀπόβασις ἦν σχεδὸν κινδυνώδης. Μὲ παρέλαβε δὲ καὶ μ' ἐφιλοξένησεν ὁ Πρόξενος ἡμῶν κ. Δρακόπουλος, ὅστις καὶ μὲ περιήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ἐν ἄλλοις καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παρθεναγωγεῖον, χρησιμεῦον, ὡς μοὶ εἶπε, καὶ ὡς θέατρον τὰς ἑσπέρας. Πρόχειρον δὲ πρόγευμα λαβὼν παρ' αὐτῷ μετὰ τῆς μητρὸς του, Κ^{ας} Θεώνης, τὸ γένος Καλαμογδάρτη, αὐτῆς ἐκείνης μεθ' ἧς, ὡς νεάνιδος, εἶχον χορεύσῃ ἐν Πάτραις, ὅτε τὸ πρῶτον ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὰς 10 ¹/₂ ὠδηγήθην εἰς τὸν σιδηροδρόμον καὶ ἀπῆλθον.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἀπηντήσαμεν λίμνην εὐρεῖαν, τρεφομένην ὑπὸ ποταμίου εἰσρέοντος, καὶ περὶ τὴν 1 ἀφίχθημεν εἰς σταθμόν, ἀφ' οὗ διακλάδωσις τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς δεξιὰ ἔφερε πρὸς τὴν 8 μίλλια ἀπέχουσιν Σούμλαν· ἐρωτήσας δ' ἔμαθον ὅτι ἡ ἀμαξοστοιχία πρὸς ἐκεῖ ἀνεχώρει ἅπαξ τῆς ἡμέρας, ἐπὶ δὲ τῶν χειμερινῶν κακοκαιριῶν ἐνίστε καὶ ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Κατὰ τὴν 6 μ. μ. ἐχαιρετίσαμεν τὸ πρῶτον τὸν Δούναβιν, εἰς οὗ τὴν εὐρεῖαν ὑγρὰν κοίτην πολλὰ πλοῖα ἀνέπλεον καὶ κατέπλεον· μετ' οὗ πολὺ δ' ἀφίχθημεν εἰς Ῥουστσούκιον, ὅπου